

Advies Flora- en faunawet inzake herontwikkeling Carré

Inleiding

Ter plekke van het voormalige winkelcentrum Carré (gelegen aan de Tongerseweg in Maastricht) zijn herinrichtingsplannen geformuleerd die als gevolg hebben dat het vigerende bestemmingsplan gewijzigd dient te worden. In het kader van deze wijziging is een quick scan flora en fauna uitgevoerd door Econsultancy BV van 20 maart 2014.

Uit het onderzoek blijkt dat met name de twee te slopen woningen Cannerweg 8 en 10 geschikte broedplaatsen of verblijfplaatsen vormen voor respectievelijk broedvogels met jaarrond beschermde nesten (Huismus en Gierzwaluw) en vleermuizen. Geadviseerd is om hier nader onderzoek te laten verrichten om de functie van de panden voor de betreffende soorten vast te stellen.

Gezien de voorgeschiedenis van het gehele project (planontwikkeling loopt vanaf 2000) is het wenselijk om zo spoedig mogelijk tot een bestemmingsplanwijziging te komen (beoogd april-mei 2014).

Vanwege de conclusies uit het quick scan rapport flora en fauna kan het betekenen dat nader onderzoek vertraging met zich meebrengt (in relatie tot de bestemmingsplanwijziging).

Om eventuele vertraging te beperken, heeft de gemeente Maastricht ARCADIS verzocht om daar waar mogelijk een praktische oplossing voor te bedenken.

Samenvatting onderzoek quick scan flora en fauna (Econsultancy BV, 2014)

Uit het onderzoek is gebleken dat de ecologische waarden beperkt zijn tot de woningen Cannerweg 8 en 10. Deze woningen zijn geschikt bevonden voor Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen, aangezien er diverse invliegopeningen, potentiële nestgelegenheden en anderzijds openingen aanwezig zijn in de panden die gebruikt kunnen worden als nestlocatie of als verblijfplaats voor vleermuizen.

Ter plekke van het voormalige winkelcentrum Carré zijn, afgezien van twee exemplaren Gele helmboom, geen andere zwaar beschermde natuurwaarden aangetroffen of te verwachten. Deze locatie wordt dan ook in zijn geheel weggeschreven voor nader onderzoek. De gele helmbloemen groeien op de muur rondom het terrein van Carré en blijven in de huidige situatie gehandhaafd.

Het nader onderzoek (conform opgave Econsultancy BV) betreft een jaarrond onderzoek naar vleermuizen (half mei- september) en een onderzoek naar broedvogels (Huismus en Gierzwaluw in april- half juli).

Advies en opzet voor de praktische oplossingen om de bestemmingsplanprocedure doorgang te geven

In relatie tot het wijzigen van het bestemmingsplan is het mogelijk om tot praktische oplossingen te komen om het bestemmingsplan door de procedure te krijgen. In deze gedachtenlijn past echter wel de opmerking dat er uitgegaan wordt van een worst case benadering. Indien dit niet kan, is het noodzakelijk om het nader onderzoek conform de opgave van Econsultancy BV uit te voeren.

ARCADIS

Huismus en Gierzwaluw

Huismus

Geadviseerd wordt voor Huismus en Gierzwaluw kasten (tijdelijk en permanent) op te hangen op nabijgelegen bebouwing (Carré). Gelet op de grootte van de woningen en gelet op de territoria omvang is het te verwachten dat er hooguit vier tot vijf paar Huismussen aanwezig zouden kunnen zijn in de te slopen panden. Het aantal op te hangen kasten is afgestemd op de omvang van de bebouwing in relatie tot de territoria grootte van de soorten. De Huismus is een koloniebroeder, dat wil zeggen dat ze met meerdere bij elkaar broeden. Het territoria is echter groter, omdat de soort concurrerend is in het foerageergebied wat rondom de nestlocatie voorhanden is.

Om vast te kunnen stellen of er daadwerkelijk sprake is van de noodzaak tot het plaatsen van nestkasten kan volstaan worden met een terreinbezoek in de broedperiode. De soort is momenteel druk bezig met territoriavorming en een terreinbezoek in deze periode behoort dan ook tot de mogelijkheden.

Gierzwaluw

Voor Gierzwaluwen achten wij het nodig om voor 6-8 paartjes alternatieve nestkasten op te hangen. De Gierzwaluw is net als de Huismus een koloniebroeder. Gierzwaluwen kunnen echtere grotere dichtheden in broedkolonies hebben, maar beconcurreren elkaar niet in het jachtgebied omdat dit het luchtruim betreft en niet grondgebonden jachtgebied zoals bij Huismus. Vandaar dat het aantal kasten, wat geadviseerd wordt, afwijkt.

Voor de Gierzwaluw kan het terreinbezoek vanaf half mei tot eind mei worden uitgevoerd. De dieren zijn dan massaal terug van Afrika en beginnen direct met hun territoriaal gedrag te uiten. Daarnaast zijn uitwerpselstrepen van eerdere broedjaren nog vaak zeer goed zichtbaar op de muren (wat ook hun aanwezigheid kan verraden).

Advies Huismus en Gierzwaluw

Ondanks de mitigerende maatregelen (kasten plaatsen) is het advies ook om minimaal één keer te gaan kijken ter plekke of er dieren actief zijn. Indien dit het geval is dan is het aanvragen van een ontheffing in elk geval noodzakelijk, omdat het beschermde nestlocaties betreft.

Indien dit niet het geval is dan is het ophangen van kasten in principe niet nodig, maar gezien de zeer geringe aanschafprijs ervan wenselijk.

Vleermuizen

Voor deze soortgroep stellen wij eveneens voor om kasten te plaatsen op nabijgelegen bebouwing (Carré). Ervan uitgaande dat er gebouw bewonende soorten in kunnen huizen, stellen wij voor om één type kast op te hangen die door meerdere soorten te gebruiken is. Deze kast dient speciaal gebouwd te worden om deze ook voor de Laatvlieger geschikt te laten maken. Het ophangen van vier kasten is voldoende.

Opgemerkt dient te worden dat ook hier geldt dat er met zekerheid vastgesteld dient te worden of de bebouwing dienst doet als verblijfplaats voor vleermuizen. Immers zijn vaste rust- en verblijfplaats is in het kader van de Flora- en faunawet beschermd.

Ophanglocatie Carré

Het gebouw vormt een goede ophanglocatie voor alle benodigde kasten. Dit heeft onder meer met de positionering te maken (zuidmuren) en met de openheid van het aangrenzende terrein (open aanvliegeroutes voor onder meer Gierzwaluw). In het bestemmingsplan kan opgenomen worden dat er op het pand voorzieningen getroffen worden die het verlies van beschermde nesten en vleermuisverblijven mitigeren.

Bestemmingsplan en vervolg

Om het bestemmingsplan ter inzage te kunnen leggen alvorens nader onderzoek uit te voeren, is het noodzakelijk om in het bestemmingsplan op te nemen dat er mitigerende maatregelen getroffen worden ten gunste van de aanwezige flora en fauna. Hierbij dient te worden vermeld dat het voormalige winkelcentrum Carré een uitgelezen mogelijkheid geeft voor die invulling.

Als laatste dient nog te worden opgemerkt dat een onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaarden noodzakelijk blijft, omdat de quick scan uitgewezen heeft dat het pand potentieel geschikt leefgebied vormt voor de onderhavige soorten. Deze conclusie wordt door ARCADIS gedeeld. Het voordeel van nu worst case mitigeren betreft de mogelijkheid om reeds nu in het bestemmingsplan te anticiperen op de toekomst door bijvoorbeeld voorwaardelijke verplichtingen op te nemen, zonder dat daarbij eerst de onderzoeksresultaten van een jaarrond onderzoek (mei-september) afgewacht hoeven te worden en een eventuele ontheffingsaanvraagprocedure Flora- en faunawet (8-16 weken).

Indien blijkt dat er alsnog beschermde nesten of verblijfplaatsen aanwezig zijn, is het doorlopen van een uitgebreid (vleermuisonderzoek) en een ontheffingsprocedure noodzaak.

Rapportage soortgericht onderzoek Cannerweg 8 & 10

Aanleiding nader onderzoek

Vanwege de herinrichting van het gebied rondom het winkelpand Carré is het noodzakelijk om twee panden in de nabijheid te slopen. De sloop van de twee panden is mogelijk, mits aangetoond wordt met een gedegen ecologisch onderzoek of er beschermde natuurwaarden aanwezig zijn.

Uit een quickscanonderzoek van Econsultancy BV van 20 maart 2014 blijkt dat de twee te slopen panden mogelijk een functie hebben voor vleermuizen en/of broedvogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus en Gierzwaluw. Op basis van dit onderzoek heeft ARCADIS nader onderzoek uitgevoerd naar bovenstaande soortgroepen.

In deze rapportage bespreken we de resultaten van dit onderzoek. Op basis van deze resultaten zullen een effectbeoordeling opstellen en de effecten toetsen aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Onderzoeksinspanning en -methodiek

Om zicht te krijgen op de aanwezigheid van beschermde soorten zijn er meerdere onderzoeksrondes in verschillende periodes uitgevoerd.

In tabel 1 zijn de data vermeld waarop de onderzoeken zijn uitgevoerd.

Datum 2104	Soort onderzoek	Weersomstandigheden	Opmerkingen
26 mei	Broedvogels en vleermuizen	17 °C, wind Bft. 2	Ochtendronde (huismus)
2 juni	Broedvogels	18 °C, wind Bft. 2	Ochtendronde (huismus)
12 juni	Broedvogels en vleermuizen	18 °C, wind Bft. 2	Ochtend- en avondronde (huismus én gierzwaluw)
26 juni	Broedvogels	19 °C, wind Bft. 2	Ochtendronde (gierzwaluw)
30 juni	Broedvogels en vleermuizen	20 °C, wind Bft. 2	Avondronde (gierzwaluw)
11 augustus	Vleermuizen	17 °C, wind Bft. 3	Avondronde
1 september	Vleermuizen	20 °C, wind Bft. 1	Avondronde

Tabel 1: onderzoeksdata Carré Maastricht 2014

Broedvogelonderzoek

Het broedvogelonderzoek is uitgevoerd conform de SOVON standaarden voor Huismus en Gierzwaluw. Tijdens de vroege ochtenduren tegen zonsopgang zijn de twee panden geïnspecteerd op het gebruik door Huismus en Gierzwaluw. Voor Gierzwaluw zijn daarnaast ook onderzoeksrondes gedurende de avondschemer uitgevoerd, waar gierzwaluwen vaak hun verblijfplaatsen opzoeken en het typische gierende gedrag vertonen om hun verblijfplaatsen. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker.

Vleermuisonderzoek

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door middel van bat-detector onderzoek. Deze batdetector vertaalt de niet hoorbare sonar geluiden die vleermuizen produceren tijdens hun vlucht naar hoorbare geluiden. Per individu verschillen

de pulsen en het ritme ervan, zodat herkenning van soort in het veld mogelijk is. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het opgestelde vleermuisprotocol (GaN2014). Dit houdt onder meer in dat er minimaal 5 onderzoeksrondes uitgevoerd dienen te worden gedurende het actieve vliegseizoen van de dieren. Het aantal rondes hangt daarnaast af van welk biotoop er onderzoek verricht dient te worden. Voor de sloop van de twee panden Cannerweg 8 & 10 kan in deze volstaan worden met 5 rondes. In tabel 1 zijn de onderzoeksdata weergegeven.

Onderzoeksresultaten en effecten

Broedvogels

Uit het broedvogel onderzoek is gebleken dat de twee panden (net als de rest van de bebouwing aangrenzend ervan) niet dienst doet als nestplaats voor Huismus en Gierzwaluwen.

Door de afwezigheid van de soort treden er dan ook geen negatieve effecten op ten aanzien van individuen of de lokale populatie binnen een straal van enkele honderden meters.

Er treden geen effecten op ten aanzien van jaarrond beschermde nesten van broedvogels.

Vleermuizen

Tijdens de onderzoeksrondes zijn geen in-of uitvliegende vleermuizen aangetroffen in de twee panden Cannerweg 8 & 10. Ook in de overige aangrenzende bebouwingen zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen treden dan ook niet op.

Voorts zijn er alleen foeragerende dieren waargenomen ter plekke van de panden. De dieren kwamen uit noordwestelijke richting het onderzoeksgebied in. Ook komen dieren uit het aangrenzende Waldeckpark aangevlogen om kortstondig langs alle daar gelegen panden te jagen.

De panden maken echter geen essentieel onderdeel uit van het foerageergebied van de soort. Dit is met name gelegen ter plekke van het Waldeckpark.

Verlies van primair foerageergebied treedt dan ook niet op. Effecten zijn daarmee eveneens uit te sluiten.

De panden maken geen onderdeel uit van een primaire vliegroute van vleermuizen. Er is onderzoek gedaan naar de functie als vliegroute, maar gebleken is dat de dieren die aangetroffen zijn er alleen foerageren. Effecten op vliegroutes treden dan ook niet op.

Effecten op verblijfplaatsen, primaire foerageergebieden en vliegroutes treden niet op.

Toetsing Flora- en faunawet

- Uit de resultaten en effectbeoordeling zoals hierboven beschreven is kan geconcludeerd worden dat er geen verbodsbepalingen voertreden wordt bij de sloop van de twee panden.
- Enige opmerking hierbij is om de werkzaamheden buiten het actieve broedseizoen (dus buiten de periode 15 maart – 15 augustus) uit te voeren om verstoring op broedende vogels in de directe nabijheid te voorkomen.
- Een ontheffingsaanvraag is dan ook niet aan de orde, evenals het ophangen van netgelegenheden voor Huismus en Gierzwaluw. Ook het ophangen van vleermuiskasten is niet noodzakelijk, op basis van de onderzoeksresultaten en effecten.

Carré

Tijdens de eerste ochtendronde en tijdens de laatste onderzoeksrondte naar het voorkomen van vleermuizen in en rond het gebied van de Cannerweg is vastgesteld dat er minimaal 1 tot mogelijk 5 Gewone dwergvleermuizen gebruik maken van het pand Carré als verblijfplaats. Het betreft hier geen kraamverblijfplaats, want dan zouden de aantallen aanzienlijk hoger zijn, maar zeer waarschijnlijk om enkele mannetjes die het pand gebruiken als verblijfplaats.

Eventuele werkzaamheden aan deze verblijfslocatie kan betekenen dat deze permanent ongeschikt raken of geheel afgedicht worden waarmee de gehele functie vervalst.

Ondanks dat het Carré niet binnen het onderzoeksgebied ligt adviseren wij echter wel om hier maatregelen voor te treffen indien het pand deels, of geheel gerenoveerd wordt. Indien de verblijfplaatsen permanent vernietigd worden is een ontheffing nodig. In dat geval is het ook noodzakelijk dat er mitigerende maatregelen getroffen worden (plaatsen tijdelijke vleermuiskasten en voorzien in permanente in te bouwen vleermuiskasten).

Conclusies nader soortgericht onderzoek Cannerweg 8 & 10

- De panden Cannerweg 8 & 10 vormen geen verblijfplaats voor vleermuizen en eveneens geen broedlocatie voor broedvogels waarvan nesten jaarrond beschermd zijn, zoals Huismus en Gierzwaluw.
- De panden worden niet gebruikt als primair foerageergebied van vleermuizen. De panden zijn verder ook geen onderdeel van een primaire vliegroute van vleermuizen.
- Effecten op broedvogels met jaarrond beschermde nesten treden niet op, evenals effecten op vleermuizen.
- In het kader van de Flora- en faunawet moet geconcludeerd worden dat de sloop geen verbodsbepalingen overtreedt en dat een ontheffing in het kader van de wet niet noodzakelijk is.

Conclusies Carré

- In het complex Carré zijn enkele in- en uitvliegende dwergvleermuizen aangetroffen.
- De restauratie van het Carré leidt tot vernietiging/verstoring van verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen en is daarmee in overtreding met de Flora- en faunawet. De renovatiewerkzaamheden mogen pas uitgevoerd worden mits er een ontheffing is verleend vanuit de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Vooruitlopend hierop worden nog dit jaar mitigerende maatregelen getroffen (ophangen vleermuiskasten).